

Souhrnná teritoriální informace Myanmar

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským úřadem
ČR v Bangkoku (Thajsko) ke dni 21.02.2013

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní informace o teritoriu
2. Vnitropolitická charakteristika
3. Zahraničně-politická orientace
4. Ekonomická charakteristika země
5. Finanční a daňový sektor
6. Zahraniční obchod země
7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR
8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu
9. Investiční klima
10. Očekávaný vývoj v teritoriu

1. Základní informace o teritoriu

1.1. Oficiální název státu

- Republika Myanmarský svaz,
- Republic of the Union of Myanmar,
- barmsky: Pyidaunzu Thanmăda Myăma Nainngandaw

Dne 21.10. 2010 byl v souladu s ústavou z roku 2008 zaveden nový název země – Republika Myanmarský svaz, kterým byl nahrazen název Myanmarský svaz

1.2. Rozloha

- 676.578 km²

1.3. Počet obyvatel, hustota na km², podíl ekonomicky činného obyvatelstva

- 59,534 mil. (stat. ASEAN pro r. 2010), hustota 88 obyv./km².
- Ve městech žije asi 33 % celkové populace země.

1.4. Průměrný roční přírůstek obyvatelstva a jeho demografické složení

- roční přírůstek činí cca 1,1% (stat. ASEAN, 2010)

Demografické složení (r.2010) :

0-14: 25,3 %

15-64: 69,3 %

nad 65: 5,4 %

Z celkového počtu obyvatel je 50,4% žen a 49,5% mužů.

1.5. Národnostní složení

- Barmánci (68 %),
- Šanové (9 %),
- Karenové (7 %),
- Arakanci (4 %),
- Monové (2 %),
- Čjinové (2 %),
- Kačjinové (1,2 %),
- Indové (2 %) a
- Číňané (3 %).

Podle neoficiálních odhadů však Číňané tvoří více než 10 % obyvatelstva a jejich počet v posledních letech stále roste.

1.6. Náboženské složení

Převládá buddhismus (théravádový, známý též jako hínajána, „malý vůz“), který vyznává asi 90 % obyvatelstva. Dále jsou zastoupeny křesťanství (4,9 %), islám (3,9 %), hinduismus (1 %) a animismus (1 %).

1.7. Úřední jazyk a ostatní nejčastěji používané jazyky

Barmština, v hlavním městě a ve větších městech angličtina. Používané jsou rovněž karenština, monština, šanština a další minoritní jazyky.

1.8. Administrativně správní členění země, hlavní město a další velká města

Myanmar je administrativně rozdělen na 7 států a 7 oblastí, dalšími jednotkami jsou městské správní obvody a vesnické obvody.

- Státy: Arakanský, Čjinský, Kačjinský, Kajaský, Karenský, Monský, Šanský.
- Oblasti: Iravadi (Ayeerwady), Makwei (Magway), Mandalaj (Mandalay), Pegu (Bago), Rangún (Yangon), Sakain (Sagaing), Tenaserim (Tanintharyi). Názvy jsou uvedeny v české a současné anglické transkripci (v závorce).
- Hlavní město Nay Pyi Taw (od r. 2006)
- Metropole Rangún má přibližně 4 mil. obyvatel (odhad 2010). Druhé největší město Mandalaj, dále Pegu, Moulmein (Mawlamyine) a Basein (Pathein).

1.9. Peněžní jednotka a její členění, používání jiných měn

- Kyat, 1 kyat = 100 pya.

Aktuálně činí oficiální kurz 1 USD = 850 kyatů (leden 2013)

1.10. Státní svátky, obvyklá pracovní a prodejní doba

V Myanmaru je v našem letním čase 4,5 hodinový časový posun, v zimním čase 5,5 hodiny. V Myanmaru převládá tropické monzunové podnebí.

Pracovní doba firem a institucí se pohybuje zpravidla od 8,00 až 9,00 hod. a trvá s polední přestávkou zhruba do 17:00 až 18:00 hod.

V Myanmaru jsou následující státní svátky: Den nezávislosti (4. 1.), Svazový den (12. 2.), Rolnický den (2. 3.), Den armády (27. 3.), Mezinárodní den práce (1. 5.), Den hrdinů (19. 7.), vánoční svátky (25. 12.) a Národní den (pohyblivý svátek - prosinec). Dále se slaví budhistické svátky - vodní festival (Nový rok - duben) a festival světél (listopad).

1.11. Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty

Kultura

Myanmarská společnost je založená na řádu, úctě ke starším a neskonalým respektem k buddhismu a mnichům, kteří jej zosobňují. Myanmarci jsou velmi přátelští a nápomocní cizincům. Očekávají však, že se

cizinci přizpůsobí jejich pravidlům chování. Návštěvníci by měli být pozorní a uctiví, a zejména k diskusi na politická témata by měli přistupovat opatrně.

Pozdravy

Při představování se v Myanmaru/Barmě je považováno za zdvořilé oslovovat je plným titulem a jménem. Myanmarská jména mohou být dlouhá, ale nikdy by se neměla zkracovat v adrese. V Barmě se používá hodně zdvořilostních titulů, ale nejčastěji se mezi obchodními partnery používají výrazy „U“ což je ekvivalent „Pan, nebo Mr.“ a „Daw“ který můžeme přeložit jako „Paní nebo Slečna, resp. Mrs., Ms., nebo Madam“.

Setkání

Je zcela obvyklé při obchodním setkání se vzájemně pozdravit stiskem ruky. Když žena podává ruku jako první, je přijatelné ji pozdravit taky stiskem ruky, ale mírný úklon je běžněji používaným způsobem pozdravu.

Navštívenky se hodně používají a měly by se předat při pozdravu resp. seznámení. Kartičky se předávají a přijímají oběma rukama jako znak úcty, obdobně zdvořilé je věnovat několik sekund jejich přečtení a prohlížení. Odložení navštívenky do kapsy bez toho, aniž by se na ní příjemce podíval, je považováno za velmi nezdvořilé.

Způsoby rozhovoru a jednání

Vybudování dobrých vztahů je nesmírně důležitá část obchodu a obchodního jednání v Myanmaru/Barmě. Myanmarci přikládají velký význam vytvoření příznivé „chemie“ se svými obchodními partnery. Když je toho dosaženo, lze očekávat výrazný užitek do budoucna.

Dosažení dohody může být dlouhý proces. Myanmarci nepatří mezi ty, kteří se rozhodují rychle. Proto nelze očekávat, že bude dosaženo dohody ihned nebo během první schůzky. Proto je třeba se vyvarovat znaků netrpělivosti.

Oblečení

Cizinci by měli oblékat obvyklé, tj. běžný oblek či kostým. Myanmarci mají tendenci se oblékat více konzervativněji. Většina barmských podnikatelů a obchodníků se na jednání s cizinci obléká podle západního způsobu. Je však zcela běžné, že někdo si obleče tradiční sarong (sukně) v kombinaci s košilí či vestou západního střihu.

Společenské akce

Pracovní obědy jsou zpravidla věnovány výlučně obchodním záležitostem, zatímco večere mohou probíhat v daleko uvolněnější atmosféře. Pozvání na večeri od obchodního partnera již naznačuje, že se vzájemné vztahy dostávají na vyšší úroveň.

Pracovní obědy a večere se obvykle pořádají v restauracích a nikoli doma. Hostitel by měl vždy dorazit dříve než pozvaní hosté. Myanmarci mají rádi přesnost, pozdní příchod se považuje za krajně nezdvořilý či dokonce urážlivý. Obvyklý zasedací pořádek předpokládá usazení nejdůležitějšího hosta do čela či středu stolu (v záležitosti na velikosti stolu). Další možností (pro případ, když není zřejmé, kde je čestné místo) je nechat nejdůležitějšího hosta, aby si sám vybral místo. Další členové delegace či týmu si vybírají místo tak, aby mohli být nápomocní během rozhovoru. Mladší a níže postavení členové doprovodu mohou sedět u vedlejšího stolu.

Pití alkoholických nápojů a kouření je zcela obvyklou součástí společenského života pro muže, u žen je to však stále velmi zřídka.

Dárky

Je zavedenou praxí v Myanmaru/Barmě předat dary představitelům vlády a VIP pokud jsou čestnými hosty na oficiální akci – kupř. kravatu, šál, kapesník, koš s jídlem či ovocem, knihu, nepřiliš nákladné kancelářské potřeby (pero, taška) s logem firmy nebo poukázky do restaurace či posilovny. Přednášející

a VIP řečníci na seminářích či podobných akcích vždy dostávají dárek, což je vhodnou příležitostí pro hostitele a řečníka pro společnou PR fotografii.

Prezentace

Prezentace jsou nejefektivnější pokud jsou předneseny formálně a jsou přizpůsobeny obvykle přijatelnému formátu. Avšak méně formální část otázek a odpovědí (tzv. Q&A) zpravidla podpoří účast publika, jelikož Myanmarci nejsou zvyklí k výměně názorů při formálním uspořádání akce. Obdobně je tomu i na velkých akcích, kde jsou přítomni účastníci různého společenského postavení či hierarchie.

Doporučuje se mít s sebou dostatek navštívenek a firemních materiálů.

U Myanmarců je zcela běžné, když se během prezentace baví ve svém jazyce. To v žádném případě neznamená, že jsou nezdvořilí nebo že se nudí, je to obvykle znak toho, že se chtějí ujistit u svých kolegů že všemu dobře rozuměli či správně pochopili.

Náboženství

Historickým náboženstvím v Myanmaru je théravadový buddhismus, ke kterému se hlásí kolem 89 % obyvatel. Přibližně 5 % obyvatel vyznává křesťanství většina z nich se nachází mezi Kareny, Kajay, Kačjiny a Čjiny a většinou to jsou baptisté a římskokatolíci. K islámu se podle oficiálních údajů hlásí asi 4–5 % populace. Samotná muslimská komunita v Myanmaru ale udává celkový počet vyšší, pohybující se až kolem 13 %. Největší počet muslimů žije ve větších městech nebo v Rakhinském státě.

Každý buddhistický muž musí ve svém životě strávit nějaké období jako mnich. Mnozí Myanmarci část svých úspor věnují na stavbu pagody či jako almužnu. Mniši, kterým se zde říká „Sangha“, patří mezi nejvíce uctívané členy myanmarské společnosti. Mají svá vyhrazená místa na letištích či autobusech a dostávají dary od veřejnosti jako znak úcty a oddanosti. Ve městech a na vesnicích jsou pagody přirozeným centrem společenského a náboženského života.

Návštěvníci při prohlídce pagod, chrámů či dalších náboženských míst by se měli oblékat upraveně a střídmo. Ženy by si neměly oblékat halenky či trička bez rukávů a krátké kalhoty či jiný nevhodný nebo vyzývavý oděv. Nikdy se nemá ukazovat rukou na podobiznu Budhy či sedět takovým způsobem, kdy jsou nohy natažené směrem k Budhovu zobrazení. Nasměrování chodidel na někoho či na něco je považováno za urážku.

Na významná služební jednání (ministerstva, státní instituce) se chodí v obleku, na běžná obchodní jednání postačí košile s kravatou.

1.12. Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

ZÚ nemá informace o místní zdravotní péči v Myanmaru.

1.13. Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Při cestě do Myanmaru jsou vyžadována vstupní víza pro všechny druhy pasů (diplomatický, služební, turistický). Myanmar nemá zastupitelský úřad v ČR, proto v Evropě lze požádat o víza např. v Berlíně. Nově lze požádat o víza i elektronicky - www.myanmarvisa.com/visaapplication.htm. Víza lze rovněž získat přibližně během 2 dnů na ZÚ Myanmaru v Bangkoku. Poplatek činí 20 USD.

Od 1. května 2010 je možné získat víza po příletu na letišti tzv. "On Arrival" - <http://www.myanmarvisa.com/arrivalvisaform.htm>. Vzhledem k riziku neobdržení víza však ZÚ Bangkok nedoporučuje spoléhat na tento způsob obdržení víz.

Detailnější informace o vízové problematice lze získat na internetové stránce <http://www.myanmarvisa.com/>.

1.14. Oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince – vhodnost návštěvy s ohledem na politickou či jinou situaci v zemi

Informace o aktuální bezpečnostní situaci a doporučení vhodnosti návštěvy určitých oblastí Myanmaru lze nalézt na internetových stránkách českého velvyslanectví v Bangkoku www.mzv.cz/bangkok.

1.15. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu (včetně generálních či honorárních konzulátů) – popis spojení z letiště a z centra města

Embassy of the Czech Republic

71/6 Ruam Rudi Soi 2,
Ploenchit Road
Bangkok 10330
Thailand
Telefon: +66-2-255-3027
Fax: +66-2-253-7637
E-mail: bangkok@embassy.mzv.cz
web: www.mzv.cz/bangkok

V Myanmaru nemá ČR zatím žádné diplomatické zastoupení a tuto zemi pokrývá svou činností ZÚ Bangkok (Thajsko, Myanmar, Kambodžu a Laos). Akreditovaným velvyslancem je PhDr. Vítězslav Grepl, osobou zodpovědnou za obchodně-ekonomické záležitosti je rada-vyslanec Milan Hupcej.

Z letiště do centra Rangúnu se lze dostat prakticky pouze vozy taxi za cenu cca 10 USD.

1.16. Kontakty na zastoupení ostatních českých institucí (Česká centra, CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism)

Žádné české instituce nemají v současné době v Myanmaru své zastoupení. V Myanmaru však dlouhodobě působí zástupce české firmy Transakta Ing. Pavel Čihák.

Kontakt:

Ing. Pavel Čihák
241, Dhammazedí Road
Bahan Township, Yangon
Union of Myanmar
tel./fax: 00951-542 997
e-mail: philip@mail4u.com.mm

1.17. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchrana, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

- Policie: 199
- Požárníci: 191, 252011
- Záchranka: 192, 295133
- Červený kříž :682600
- Dotazy na telefonní čísla: 1202
- Dopravní policie: 298651

- Imigrační úřad: 286434
- letiště Yangon : 662811

V případě konzulárních případů poskytuje českým občanům pomoc francouzská ambasáda v Rangunu - tel.212523, 212532 (adresa - 102 Pyidaungsu Yeiktha Rd, Dagon).

1.18. Internetové informační zdroje

- www.myanmar.com – obecné informace, kultura, obchod, další odkazy
- www.csostat.gov.mm/Home.asp - statistické informace
- www.myanmars.net – seznam kulturních, obchodních a turistických zdrojů
- www.myanmar-tourism.com – turistika, cestování, ubytování
- www.myanmar-hotels.com – ubytování, hotelové služby
- www.myanmarinterviewjournal.com – zajímavá interview, obecné informace
- www.owai.com – aktuální informace
- www.energy.gov.mm – energetika v Myanmaru
- <http://www.iexplore.com/dmap/Burma>(Myanmar) - obecné informace, turistika, cestování, ubytování

1.19. Adresy významných institucí

Myanmar Tourism Promotion Board

223 Sule Pagoda Road, c/o Traders Hotel, Level 3, Business Center,
Yangon, Tel: (1) 242 828 ext: 6462.

Central Bank of Myanmar

24-26 Sule Pagoda Rd.

Yangon

Tel. ++95-1-85300

Tlx: 21213

Myanma Agricultural Bank

1-7 Latha St.

Yangon

Tel. ++95-1-73018

Myanma Foreign Trade Bank

80-86 Maha Bandoola Garden St.

Yangon

Tel. ++95-1-84911

Tlx. 21300

Transakta Myanmar Ltd.

Mr. Pavel Čihák - Managing Director

241, Dhammazedí Road

Bahan Township, Yangoon

Tel / Fax : 951-542 997

2. Vnitropolitická charakteristika

Myanmar/Barma je od roku 1974 založen na zásadách tzv. „centrálního řízení“. Svazové státy (obývané převážně menšinovými etnickými skupinami) a oblasti (kde žije hlavně barmské obyvatelstvo) mají stejné postavení, menšinám je zaručena pouze jistá kulturní autonomie.

Dne 7.11. 2010 proběhly v zemi vojenskou juntou zmanipulované volby s vítězstvím režimní USDP – The Union Solidarity and Development Party.

Myanmar/Barma v období 2010-2011 dále výrazně postoupila k „disciplinované“ demokracii, která se sice oproti předchozímu vojenskému režimu SPDC vyznačuje základními vnějšími „demokratickými“ institucemi, tj. existující ústavou, volbami, parlamentem, vládou, nicméně ty jsou pod téměř stoprocentní kontrolou struktur bývalého režimu za použití stejných praktik vládnutí, represí, porušování LP a akcelerace vojenského konfliktu s etnickými menšinami. Političtí vězni stále odpykávají nesmyslné tresty.

Dne 30. března 2011 vojenská junta, která vládne v Myanmaru/Barmě posledních 23 let, předala oficiálně moc nové vládě Republiky Myanmar/Barma (Republic of the Union of Myanmar) v čele s prezidentem Thein Sein-em. Řídící orgán junty, SPDC (State Peace and Development Council), oznámil ve vyhláškách podepsaných seniorním generálem Than Shwe, že SPDC je rozpuštěn na všech úrovních.

Vláda složila před parlamentem v hlavním městě Naypyidaw přísahu. Úřad nové vlády zároveň svými výnosy dne 30.3.2011 oznámil unijní ministry, včetně jejich náměstků, ministry regionů a států unie, jmenování předsedy a soudců nejvyššího soudu, předsedy revizní komise, nejvyššího státního zástupce, předsedy a členů ústavního soudu, předsedy a členů volební komise a dalších orgánů.

2.1. Stručná charakteristika politického systému

Zákonodárny orgán nebyl do voleb zemi ustaven, zákonodárna moc byla v rukou Státní rady pro mír a rozvoj (State Peace and Development Council-SPDC).

Činnost politických stran v zemi není oficiálně zakázána, je však pod přísným dohledem vojenské junty.

SPDC zavedla v zemi jeden z nejbrutálnějších režimů na světě. V Myanmaru existuje velké množství politických vězňů a režim je kriticky hodnocen OSN, EU a dalšími mezinárodními organizacemi.

Ihned po vojenském převratu (18. 9. 1988) tehdy ustavená vojenská junta převzala veškerou moc v zemi. Rozpustila Lidové shromáždění (tehdejší jednokomorový parlament), jehož 489 poslanců bylo voleno na dobu 4 let. 27. 5. 1990 se uskutečnily doposud poslední volby, v nichž 392 poslaneckých míst získala opoziční Národní liga pro demokracii (NLD). Vládnoucí junta však výsledky těchto voleb zpochybnila a znemožnila svolání parlamentu. Tzv. Národní shromáždění, jež z popudu režimu zasedá od ledna 1993, nemá zákonodárnu moc; jeho úkolem je pouze připravit návrh nové ústavy.

Dne 25. 8. 2003 bylo vojenskou juntou oznámeno zřízení funkce prezidenta republiky. Prezidentem se stal dosavadní premiér generál Than Swe a novým premiérem se stal generál Khin Nyunt. V listopadu 2004 došlo k výrazným změnám ve vedení vojenské junty. Údajně ze zdravotních důvodů odstoupil bývalý premiér Khin Nyunt. Skutečným motivem ale byl boj o moc (politickou, ale hlavně ekonomickou) mezi premiérem řízenou vojenskou rozvědkou a vedením vojenské junty. Premiérovi byla ze strany mocného Than Swe v čele junty vytýkána i příliš úzká spolupráce s etnickými skupinami a náklonnost k myšlence možné spolupráce s Aung San Suu Kyi. Novým premiérem se stal Soe Win poslušný vykonavatel příkazů Than Swe, který rozhodně nemá potřebné kontakty a vliv, aby mohl hrát mocenskou hru na nejvyšší úrovni.

V roce 2004 a v období od února do dubna 2005 se uskutečnily dvě nová kola jednání tzv. Národního shromáždění (NC-National Convention) k sepsání nové ústavy v rámci tzv. „cestovní mapy k demokracii v Myanmaru“. V roce 2006 byla jednání odložena. Nejvýznamnější opoziční strana v zemi NLD se těchto jednání nezúčastnila a odsoudila netransparentní výběr delegátů, nedemokratický jednací řád NC a zákony trestající svobodu projevu při diskusích o ústavě. Celý proces, včetně „cestovní mapy“ byl obecně demokratickým světem považován za falešný, předstíraný už vzhledem k tomu, že delegáti konventu byli

vybrání vojenskou juntou a proces určený pouze k zajištění a upevnění kontroly a moci generálů v zemi podléhal její kontrole.

Protesty mnichů, které vyvolalo zdvojnásobení ceny pohonných hmot a následné zdražování v srpnu 2007 přerostly v největší sérii protestů od povstání v roce 1988 známé pod názvem Šafránová revoluce. Do ulic vyšlo mnoho tisíc lidí. Po počátečním váhání junty přinesly brutální zásahy k potlačení protestů dle OSN 31 mrtvých (některé odhady hovořily až o 150). Mezinárodní společenství reagovalo zpřísněním sankcí.

2. a 3. května 2008 postihla Myanmar/Barmu zejména v oblasti delty řeky Irrawaddy ničivý cyklon Nargis, který si vyžádal smrt 200 tisíc lidí. Vojenský režim zpočátku blokoval přísun humanitární pomoci. Teprve společné úsilí mezinárodního společenství vedené ASEAN a OSN zajistilo spolupráci režimu při humanitárních operacích.

Pouhých několik dní po ničivém cyklónu uspořádal režim bez ohledu na přírodní katastrofu v 10. května 2008 zmanipulované referendum, které přijalo novou ústavu.

V neděli 7. listopadu 2010 proběhly v Myanmaru/Barmě (M/B) v souladu s režimem sestavenou ústavou z roku 2008 parlamentní volby v režii vojenské junty, jako poslední krok jejich „cestovní mapy k demokracii“. Průběh voleb se neobešel bez ovlivňování výsledku ve prospěch režimu (zastřehování voličů, nařízené volby státních zaměstnanců v předstihu, netransparentní sčítání hlasů, atd.).

Volbami byli vybíráni zástupci do dvoukomorového národního parlamentu - Pyidaungsu Hluttaw složeného

a) z horní komory – Amyotha Hluttaw o celkem 224 zástupcích, z nichž 168 bylo voleno (12 za každý region či stát). Zbývající počet křesel je rezervován pro příslušníky armády jmenované vrchním velitelem armády a

b) z dolní komory - Pyithu Hluttaw o celkem 550 zástupcích, z toho 330 volených zástupců a 110 jmenovaných příslušníků armády.

Ve volbách byli také vybíráni zástupci do 14 regionálních parlamentů jejichž počet závisí na počtu obyvatel dané oblasti. Také v těchto regionálních parlamentech je 25 % křesel rezervováno pro nominované příslušníky armády.

Držitelka Nobelovy ceny za mír a hlavní představitelka opoziční NLD, Aung San Suu Kyi, držená v domácím vězení byla propuštěna až po volbách dne 13.11.2010.

V roce 2011 nově ustanovená vláda Myanmaru/Barmě pod vedením prezidenta Thein Sein začala postupně přistupovat k ekonomickým a politickým reformám. Situace v oblasti lidských práv a demokracie je i nadále špatná, v zemi je stále několik set politických vězňů a pokračují rovněž útoky armády proti představitelům národnostních menšin, přestože nová vláda vyjádřila vůli k jednání o příměří.

Nicméně v zemi dochází k pozitivnímu vývoji, který je kladně hodnocen mezinárodním společenstvím (mj. EU, USA, OSN a další aktéři). Za pozitivní krok nové vlády je považováno rozhodnutí prezidenta o zastavení výstavby kontroverzního čínského projektu přehrady Myitsone (ve výši 3,6 mld. USD), ke kterému došlo 30. 9. 2011. K rozhodnutí došlo na základě protestů obyvatel, kteří byli proti projektu vzhledem k jeho negativním ekologickým dopadům a obavám ze zadržování vody.

Prezident rovněž vyhlásil v polovině října amnestii, v rámci níž bylo propuštěno mj. přes 200 politických vězňů a očekává se propuštění dalších politických vězňů. Prezident se sešel k jednání s hlavní představitelkou opoziční NLD, Aung San Suu Kyi, která následně jednala rovněž s několika vládními ministry. Byla schválena změna volebního zákona, která umožní registraci opoziční strany NLD a její účast v doplňkových volbách, přičemž se očekává, že bude kandidovat sama Aung San Suu Kyi, která se aktivně zapojuje do dění v zemi a oceňuje některé vládní kroky.

V souvislosti s avizovanými ekonomickými reformami a rovněž s kandidaturou Myanmaru/Barmy na předsednictví v ASEAN v roce 2014 zahájila vláda pod vedením prezidenta Thein Sein aktivnější zahraniční politiku ve vztahu k ASEAN, Číně, Indii, EU a USA. Cílem vlády je zlepšení obrazu země a zrušení sankcí, které jsou na Myanmar/Barmu uvaleny ze strany EU a USA.

2.2. Hlava státu (jméno, kompetence)

Hlavou státu Republiky Myanmarský svaz je prezident Thein Sein.

Poznámka:

Nová **vláda** v čele s prezidentem Thein Sein-em, **nemá** podle dosavadních analýz **dostatečnou samostatnou rozhodovací pravomoc**. Ta se přisuzuje více Národní obranné a bezpečnostní radě (National Defense and Security Council), ve které má armáda většinu a vrchní velitel armády má nadřazenou autoritu.

Dne 31.3. bylo **oznámeno** složení **11-ti členné Národní obranné a bezpečnostní rady** (National Defence and Security Council):

Předseda U Thein Sein, prezident Republiky Myanmarský svaz (RMS)

Členové U Tin Aung Myint Oo, vice prezident

Dr. Sai Mauk Kham, vice prezident

U (Thura) Shwe Mann, předseda dolní sněmovny (representatives)

U Khin Aung Myint, předseda horní sněmovny (nationalities)

generál Min Aung Hlaing, vrchní velitel vojsk

generál poručík Soe Win, zástupce vrchního velitele vojsk

generál major Hla Min, ministr obrany

U Wunna Maung Lwin, ministr zahraničních věcí

generál poručík Ko Ko, ministr vnitra

generál major Thein Htay, ministr pohraničních záležitostí (border aff.)

2.3. Složení vlády

Aktuální složení vlády :

Prezident	THEIN SEIN
Viceprezident	SAI MAUK KHAM , Dr.
Viceprezident	TIN AUNG MYINT OO , Lt. Gen.
Ministr zemědělství a vodních zdrojů	KYAW HSAN
Ministr pro otázky hranic	THEIN HTAY , Maj. Gen.
Ministr obchodu	WIN MYINT
Ministr telekomunikací a pošt	THEIN TUN
Ministr stavebnictví	KHIN MAUNG MYINT
Ministr pro družstva	OHN MYINT
Ministr kultury	KYAW HSAN
Ministr obrany	HLA MIN , Maj. Gen.
Ministr školství	MYA AYE
Ministr pro elektrickou energii	KHIN MAUNG SOE

Ministr energetiky	THAN HTAY
Ministr financí	THAN NEIN
Ministr zahraničních věcí	WUNNA MAUNG LWIN
Ministr lesnictví	WIN TUN
Ministr zdravotnictví	PE THET KHIN, Dr.
Ministr vnitra	KO KO, Lt. Gen.
Ministr turistiky	TINT HSAN
Ministr pro imigraci	KHIN YI
Ministr pro průmyslový rozvoj	THEIN HTAY, Maj. Gen.
Ministr průmyslu 1	KYAW SWA KHAING
Ministr průmyslu 2	SOE THEIN
Ministr informací	KYAW HSAN
Ministr práce	AUNG KYI
Ministr zemědělství a rybolovu	TIN NAING THEIN
Ministr pro vojenské otázky	TIN AUNG MYINT OO, Lt. Gen.
Ministr těžebního průmyslu	THEIN HTAIK
Ministr národního plánování a ekonomického rozvoje	KAN ZEW
Ministr rozvoje hraničních oblastí, etnických a rozvojových věcí	THEIN NYUNT, Col.
Ministr železnic	AUNG MIN
Ministr pro náboženské otázky	MYINT MAUNG
Ministr pro vědu a technologie	AYE MYINT
Ministr sociálních věcí a přesídlení	AUNG KYI
Ministr sportu	TINT HSAN
Ministr dopravy	NYAN TUN AUNG
Ministr při úřadu prezidenta	SOE THEIN
Ministr při úřadu prezidenta	THEIN NYUNT
Guvernér centrální banky	THAN NYEIN

3. Zahraničně-politická orientace

3.1. Členství v mezinárodních organizacích a regionálních uskupeních

Myanmar je členem OSN a jeho specializovaných agentur, WTO, dále je členem regionálních organizací ASEAN a BIMSTEC (Bangladesh, India, Myanmar, Sri Lanka, Thailand Economic Co-operation).

V souvislosti s avizovanými ekonomickými reformami a rovněž s kandidaturou Myanmaru na předsednictví v ASEAN v roce 2014 zahájila vláda pod vedením prezidenta Thein Sein aktivnější zahraniční politiku ve vztahu k ASEAN, Číně, Indii, EU a USA. Cílem vlády je zlepšení obrazu země a zrušení sankcí, které jsou na Myanmar uvaleny ze strany EU a USA.

3.2. Účast země na mnohostranných smlouvách a dohodách

3.3. Přehled bilaterálních smluv s ČR (včetně data vstupu) – mimo smluv dle kap.7.1.

V prosinci 2002 potvrdil Myanmar sukcesi ČR do následujících smluv:

- Dohoda o letecké dopravě (1965)
- Obchodní dohoda (1971)
- Dohoda o ekonomické spolupráci (1978)

V souvislosti s nutností uvést své mezinárodněprávní závazky do souladu s legislativou EU vypověděla ČR dne 28. 1. 2004 Obchodní dohodu z roku 1971. Platnost dohody skončila ke dni 31. 12. 2004.

4. Ekonomická charakteristika země

Oficiální vládní statistické údaje o vývoji ekonomiky, které na svých stránkách zveřejňuje Ministerstvo národního plánování a ekonomického rozvoje, resp. [Centrální statistická organizace](#) jsou ve většině případů nedostupné a pokud existují, pak jsou značně neúplné a zkreslené. Velká část ekonomických aktivit je také skrytá v tzv. šedém sektoru, který je podle některých analytiků dokonce větší než sektor legální. Šedá ekonomika zahrnuje například soukromé bankovníctví, pašeráctví, výměnný obchod, neregistrovanou zemědělskou produkci, korupci a pěstování drog. Údaje uvedené v tomto materiálu proto z velké části vycházejí z informací mezinárodních organizací (IMF, WB, ADB) a thajského tisku.

Statistickými podklady byly materiály Asijské rozvojové banky, CIA a Burma Economic Review a internetové aktuality.

4.1. Zhodnocení hospodářského vývoje za minulý rok, předpověď dalšího vývoje

Ekonomická situace v Myanmaru se v posledních několika letech výrazněji nezlepšuje. Po desetiletích devastace domácí ekonomiky vojenskou vládou se dnes Myanmar řadí mezi tzv. nejméně rozvinuté země s hrubým domácím produktem na obyvatele (odhadovaná výše 485 USD). Ekonomice dominuje zemědělství a služby (cca 75 % HDP), zatímco podíl průmyslového sektoru na tvorbě HDP dnes činí pouze 24%. Pokud by však byl poměřován jen podíl zpracovatelského průmyslu na celkovém HDP, pak ten představuje cca 18 %. Většina obyvatel žije v oblastech mimo měst a jejich příjmy se pohybují na úrovni existenčního minima.

Makroekonomická situace v Myanmaru je stabilní pouze relativně a myanmarské hospodářství celkově trpí řadou ekonomických deformací. Například oficiální kurz domácí měny více jak stokrát nadhodnocuje tržní kurz barmského kyatu. Expanzivní monetární politika a chronické deficity státního rozpočtu zapříčinily rychlý růst inflace, která v posledních letech dosahuje kolem 20 % (v roce 2009 však uvádí ADB míru inflace pouze 1,5 %. Nedostatek volných měn často nedovoluje nákup ani základních výrobních prostředků a problémem začíná být i vypěstování dostatečného množství základních potravin. Z důvodu nelepších se politických poměrů, které nedávají naději na brzké zavedení tržně orientovaných reforem a liberalizaci ekonomiky, se ze země stáhla většina významných zahraničních investorů a zájem investorů se soustřeďuje prakticky pouze na energetický a těžební sektor především Čína a Thajsko, zájem ale projevuje i Indie).

Na pomalém růstu myanmarské ekonomiky se podílejí hlavně některá dovozní omezení, celková rigidita ekonomiky, špatné fungování bankovníctví a v neposlední řadě také sankce vyspělých zemí. V ekonomických výsledcích za r. 2008 se projevuje také devastační dopad cyklonu Nagris.

Inflace v letech 2005-2009 dosahovala podle odhadů výše cca 30 %, pro loňský rok jsou odhady výrazně příznivější - 6,5 % (odhad CIA). Na inflaci se podílela zejména monetizace fiskálního deficitu. Opět je však třeba brát v úvahu, že inflace nemá plnou vypovídací hodnotu vzhledem k centrálním prvkům státního řízení ekonomiky se jedná o odhady a vlastní zjištění mezinárodních a národních odborných subjektů, nikoliv o oficiální údaje.

Myanmarské vedení trvale publikuje pouze velmi omezené údaje o ekonomickém vývoji země (o jejichž vypovídací hodnotě lze pochybovat), což okolní svět jen utvrzuje v přesvědčení, že se Myanmar potýká se stále vážnějšími problémy. Důvodem je především neodborné řízení ekonomiky a politická situace v zemi, která vyvolala odliv zájmu zahraničních investorů i mezinárodních finančních organizací o spolupráci se současným režimem. Zemi dnes dokonce opouštějí i zahraniční firmy, které zde řadu let působily. Jedním z důvodů jsou i vládní nařízení, která omezují výši transferu zisku do zahraničí, což značně komplikuje jakékoli seriózní podnikání.

Pod tlakem a kritikou organizací na ochranu lidských práv se z Myanmaru stáhla řada především amerických firem. V roce 2000 ukončila své aktivity i automobilka Toyota, následovaná několika dalšími japonskými firmami. V roce 2002 z Myanmaru odešel také největší britský investor firma Premier Oil, která zde investovala celkem 200 mil. USD do výstavby plynovodu z podmořských nalezišť v Yetagun do Thajska. Z neoficiálních informací se však zdá, že prostřednictvím cizích firem jsou některé nadnárodní

společnosti i nadále skrytě na území Myanmaru/Barmy aktivní. Oficiálními investory pak jsou společnosti z Číny, Thajska a Singapuru (jde však o 1-2 firmy z každé země).

Růst myanmarské ekonomiky z velké části závisí na růstu zemědělského sektoru, který se na tvorbě HDP podílí téměř 40 %. Výkony zemědělského sektoru jsou však velmi nerovnoměrné v závislosti na přízní či nepřízní počasí, kdy v r. 2008 byla ekonomika země silně poznamenána katastrofálními důsledky cyklónu Nargis, jehož následky se částečně projevily i v roce 2009. Růst hospodářství v posledních letech byl proto tažen především nárůstem produkce v těžebním průmyslu, zatímco průmyslová výroba zaznamenala mírný pokles a zemědělská produkce velmi pomalý nárůst.

Velmi nadějným odvětvím pro myanmarskou ekonomiku by v budoucnu mohl být turistický ruch. Příjmy z turistického ruchu v posledních letech výrazně vzrostly, avšak cenově náročné ubytování, špatná infrastruktura i negativní pověst země zatím omezují počet turistů na max. 300 tis. ročně. Zatímco v Kambodži a Laosu, které se také snaží přilákat zahraniční turisty, počty turistů trvale několik let po sobě stoupají, tak v Myanmaru došlo v roce 2008 k poklesu na úroveň roku 2005. Také již zmíněný cyklón má zřetelný negativní dopad na oblast turismu v r.2008.

Z dlouhodobějšího pohledu vývoz M/B v posledních 15 letech dosahuje každoročně růstových hodnot (s výjimkou v r. 2003). Po výrazném nárůstu exportu v roce 2006 (45,4 % - údaje ADB v místní měně), který byl tažen především vývozem dřeva a luštěnin, představoval nárůst objemu exportu v roce 2009 výši 11,5 %. Důvodem je zejména struktura vyvážených komodit, kterými jsou zejména suroviny a výrobky s nízkou přidanou hodnotou. Více než polovina exportu je realizována v Thajsku, resp. třičtvrtiny exportu směřují do 3 států (Thajsko, Indie, Čína). Prakticky neexistuje obchod s USA a se státy EU vzhledem k dalším restrikcím ze strany EU, která již dříve pozastavila dovoz dřeva i drahokamů z Myanmaru.

Značně nestabilní vývoj zaznamenávají v posledních letech dovozy Myanmaru. Zatímco v roce 2005 představoval meziroční nárůst dovozu pouze 1,5 %, v roce 2006 již došlo k 46,2 %-nímu růstu. V roce 2007 vykázal import 9,4 %, zatímco v roce 2008 činil růst 35,0 %. V r. 2009 došlo k poklesu objemu dováženého zboží o 8,2 % (údaje ADB v místní měně). Dosud k největšímu propadu dovozu m/B došlo v roce 2002 (téměř 20 %), kdy byly zahraničním tradingovým firmám odebrány dovozní licence. Rovněž omezený přístup k volně směnitelným měnám, slabá domácí poptávka a časté uzavírky thajsko-barmských hranic se podepsaly na poklesu dovozů. Také relativně vysoké výdaje na armádu podvazují možnosti plateb za důležité technologie a sofistikované stroje pro průmyslovou výrobu.

Asijská rozvojová banka (ADB) uvádí celkový vývoz za rok 2010 ve výši 6,4 mld. USD a dovoz ve výši 9,6 mld. USD, což znamená, že v loňském roce zaznamenal zahraniční obchod opět pasivní saldo ve výši 3,2 mld. USD .

Devizové rezervy na konci roku 2009 představovaly 3.561 mil. USD (údaj CIA), což pokrývá přibližně šest měsíčních dovozů.

Přes relativně špatnou ekonomickou situaci v zemi vláda pokračuje v masivních výdajích na vojenské účely (více než 2 % HDP). Naopak vládní výdaje na zdravotnictví jsou odhadovány na pouhých 0,2 % HDP a v případě školství na 0,6 % HDP, což je hluboko pod průměrem srovnatelných zemí (low income countries – podle klasifikace MMF).

Ani bezprostřední vyhlídky myanmarské ekonomiky na další období nejsou výrazně příznivé. Přetrvávající problémy v porušování lidských práv a s ním spojené sankce ze zahraničí, nestabilní politická situace a obtížné podmínky pro zahraniční investory nedávají příliš šancí na zásadní obrát k lepšímu. Barmská ekonomika samozřejmě bude částečně těžit z již započaté intenzivnější spolupráce s Čínou a Thajskem (popř. Indií), to však může přinést pouze částečné a dočasné zlepšení současného stavu.

Ke zvrácení negativního trendu a zlepšení ekonomické situace v Myanmaru doporučují mezinárodní finanční instituce následující kroky:

- zrušit umělý oficiální kurz kyatu, který působí vysoce proinflačně a přejít na tržní směnný kurz
- radikálně omezit vojenské výdaje, zastavit deficity státního rozpočtu a zvýšit výdaje na vzdělávání a zdravotnictví
- transformovat Central Bank of Burma na nezávislou centrální banku a adekvátně zvyšovat úrokové míry

- zlepšit existující právní prostředí a zavést efektivní daňovou soustavu
- zahájit privatizaci státních podniků
- účinně zasáhnout proti korupci a zlepšit transparentnost ekonomického systému

4.2. Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (HDP/obyv., vývoj objemu HDP, podíl odvětví na tvorbě HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti)

Myanmarské orgány od r. 1997 nepublikovaly žádné statistiky o ekonomickém, finančním a obchodním vývoji v zemi. Údaje mezinárodních finančních institucí resp. dalších zdrojů jsou pouze kusými a často výrazně se lišícími odhady (viz předchozí kapitola).

Vývoj základních makroekonomických ukazatelů (r.2005-2009)

	2005	2006	2007	2008	2009
HDP (v mld. USD)	8,9	9,3	8,3	26,2	27,55
HDP (růst v %)	13,6	13,1	12,0	10,2	10,4
– oficiální zdroje (ADB)	2,9	2,6	3,4	1,1	1,8
– mezin. zdroje (CIA)					
HDP / os. (v USD)	166	233	333	485	n.a
Inflace (v %)	9,4	20,0	20,9	17,9	1,5
Míra nezaměstnanosti (v %)	4,0	4,0	4,0	4,0	4,9
Vývoz (v mil. USD)	3.707,1	4.480,4	4.794,0	6.639,3	5.491,3
Vývoz (meziročně v %)	18,3	23,7	7,7	38,0	-17,3
Dovoz (v mil. USD)	3.577,1	3.838,6	5.522,1	6.951,7	6.447,6
Dovoz (meziročně v %)	- 15,4	1,5	34,8	26,5	-7,3
Saldo st. rozpočtu (v % HDP)	5.9	n.a.	n.a.	n.a.	4,54
Bilance běžného účtu (mil. USD)	589,7	786,9	1.853,0	1.369,1	729,6
Devizové rezervy (mil. USD)	672,0	970,0	1.762,0	3.412,0	3.561,0
Zahraniční dluh (mil. USD)	6.652,2	6.839,2	7.597,6	7.946,0	7.373,0

Zdroj : ADB, CIA, Burma Economic Review

Většina údajů je třeba brát s rezervou, neboť se nejedná o oficiální statistiky, ale do jisté míry odhady mezinárodních institucí. Např. údaje o inflaci či nezaměstnanosti nejsou v posledních letech zveřejňovány. Odhaduje se, že průměrná míra nezaměstnanosti činí 5 %, nepočítaje v to rozsáhlou sezónní nezaměstnanost, která na venkově dosahuje místy až 20 %.

Také údaje o směnném kurzu kyatu nemají vypovídací hodnotu, neboť oficiální kurz na konci roku 2009 činil 5,427 kyatu / USD (údaj ADB). Kurz na černém trhu však v témže období činil cca1090 kyatů (údaj CIA).

Struktura HDP v letech 2006–2010 (v % HDP)

	2006	2007	2008	2009	2010
Zemědělství	43,9	43,3	40,3	38,2	36,4
Průmysl	19,3	20,4	22,7	24,4	26,0
Služby	36,8	36,3	37,0	37,4	37,6

Zdroj : [ADB \(mya.pdf, \) \(mya.pdf, \)](#)

4.3. Průmysl – struktura, tempo růstu, nosné obory

V r.2010 se průmyslová výroba (těžební a zpracovatelský průmysl, výroba energie, stavebnictví) podílela na tvorbě HDP cca 26 %, z toho zpracovatelský průmysl asi 18 %.

Myanmar je bohatý na naleziště nerostných surovin. Ministerstvo dolů věnuje rozvoji těžebního průmyslu značnou pozornost. Několik státních podniků se zabývá těžbou nerostů, ale jsou podporovány i aktivity zahraničních firem, které vytvářejí v zemi společné podniky. Mezi hlavní těžené suroviny patří olovo, stříbro, zinek, měď, cín, koncentrát wolframu a cínu, zlato. Z drahých kamenů se těží rubíny, safíry, diamanty, nefrit a z polodrahokamů turmalíny, akvamaríny, ametysty, zirkony, spinaly aj.

Firma Myanmar Oil and Gas Enterprise podepsala 20 kontraktů na těžbu ropy a plynu s velkými nadnárodními společnostmi. Mezi největší lze jmenovat smlouvy s firmou Unocal a Total na těžbu plynu v přímořském šelfu Yadana a návazné dodávky plynovodem do Thajska v rámci dlouhodobého kontraktu. Myanmar od r. 1996 získává ročně cca 200 mil. USD z licencí západních firem, které využívají ložiska ropy a plynu.

Kromě těžebního průmyslu je průmyslová výroba orientována především na výrobu spotřebního zboží jako je textil a oděvy, potraviny, nápoje, léky a mýdla, výrobky z hliníku a oceli, výrobu cementu, porcelánu, celulózy, gumového zboží. Myanmar vyrábí pro vlastní potřebu zemědělská hnojiva a cement.

Do roku 2001 bylo možno pozorovat výrazný nárůst u oděvního průmyslu, na kterém se z 80 % podílel vývoz oděvů do USA. Po zavedení sankcí ze strany USA, které zahrnují rovněž zákaz dovozu barmského zboží, se vývoz oděvů výrazně propadnul, což negativně ovlivnilo rovněž zaměstnanost v oděvním průmyslu.

Výroba nejdůležitějších průmyslových komodit v letech 2000-2005

	2000	2002	2003	2004	2005
Cement (tis. tun)	425,6	478,4	592,3	542,0	551,8
Hnojiva (tis. tun)	160,0	61,4	142,3	95,3	100,1
Sůl (tis. tun)	61,8	60,8	78,9	77,1	113,1
Pap(tis. tun)	17,5	22,7	18,1	16,7	19,3

Těžba nejdůležitějších nerostů v letech 2000-2004

	2000	2001	2002	2003	2004
Ropa (tis.barelů)	4.137	4.836	6.387	7.165	7.484
Plyn (tis. kubických metrů)	299.388	310.323	330.316	349.846	377.584
Rafinované olovo (tis. kg)	1.200	810	425	463	809

Zinek - koncentrát (tis. kg)	1.960	620	461	673	400
Cín - koncentrát (tis. kg)	731	774	465	616	492
Wolfram - koncentrát (tis. kg)	1	2	2	7	2
Jadeit (tis. kg)	11.096	8.174	10.879	10.764	14.987
Drahokamy (tis. karátů)	48.676	45.442	59.169	58.275	47.979
Rafinované stříbro (tis. uncí)	65	43	25	36	45

4.4. Stavebnictví

Statistické údaje za stavební oblast jsou dostupné pouze na stránkách Asijské rozvojové banky. Podle těchto údajů stavební průmysl M/B roste, což potvrzuje i jeho zvětšující se podíl na celkovém HDP.

	2005	2006	2007	2008	2009
běžné ceny (mil. Kyatů)	461.656	651.973	893.654	1,236.065	1,518.309
podíl na HDP (v %)	3,75	3,87	3,83	4,23	4,50

Zdroj : [ADB \(mya.pdf, 180kB\)](#)

4.5. Zemědělství – vývoj, struktura

Podíl zemědělství (vč. rybolovu a živočišné výroby) na tvorbě HDP v posledních letech podle údajů ADB trvale klesá (cca 57 % v roce 2000, 48 % v r. 2004 a a 36 % v r.2010) a zaměstnává cca 60-70 % pracovní síly v Myanmaru. Vláda považuje zemědělství za prioritní a podporuje reformy v zemědělství (poskytování půjček, rozšiřování obdělávaných ploch, zavlažování, dovoz techniky a technologie, dovoz kvalitního osiva). Rozdílné klimatické podmínky umožňují pěstovat až 60 druhů různých plodin. Hlavní zemědělskou plodinou zůstává rýže. Z obilovin se dále pěstuje obilí, kukuřice, fazole a olejnatá semena. Z průmyslových plodin se pěstuje bavlna, juta, cukrová třtina, olejnatá palma, tabák a různé druhy koření.

Díky špatné kvalitě je barmská rýže na světových trzích jen velmi těžce prodejná. Hlavním konkurentem v této oblasti je Vietnam, který produkuje a exportuje značný objem rýže na stejné kvalitativní úrovni jako Myanmar. Vývoz rýže v roce 2008 představoval 1.111,9 mil. kyatů (barmské oficiální zdroje), což znamená meziroční nárůst o více než 100 %.

V roce 2003 byl v Myanmaru zrušen povinný výkup rýže (zemědělci měli povinnost prodat vládě 10 % úrody za pevně stanovené ceny) a zemědělci mohli prodat veškerou úrodu na volném trhu, což vedlo k nárůstu produkce na 23 mil. tun. Vláda však může regulovat vývoz rýže různými zákazy či překážkami (začátkem roku 2004 např. uvalila šestměsíční zákaz vývozu rýže).

Myanmar je zemí velmi bohatou na dřevo. Jedním z hlavních druhů je týkové dřevo, kde v jeho produkci a vývozu Myanmar zaujímá největší podíl na světovém trhu (v Myanmaru je 16 mil. hektarů týkového pralesa, celková plocha týkového pralesa v Asii a Tichomoří činí 26 mil. ha). Rovněž se ve velkém těží a vyváží další druhy tropického ušlechtilého dřeva, jakož i bambus a rákos.

Produkce hlavních zemědělských a lesnických plodin (v tis.tun):

	2001/2	2002/3	2003/4
Rýže	21.569	21.814	23.145

Cukrová třtina	7.004	6.431	6.916
Dřevo celkem	1.412	1.371	n.a.
- z toho týkové dřevo	276	298	n.a.
Kukuřice	524	603	704
Sezam	412	443	481
Bavlna	143	158	194
Juta	40	26	17

Poznámka : aktuálnější údaje jsou prozatím nedostupné

Ve snaze zvýšit produktivitu zemědělského sektoru se vláda v poslední době snažila rozšířit obdělávanou plochu a zvýšit výnosy. Zatímco obdělávanou plochu se rozšířit podařilo, výnosy zůstaly nezměněny. Hlavní překážkou nárůstu produktivity v zemědělském sektoru je nedostupnost hnojiv a zavlažovacích systémů pro většinu zemědělců. Myanmarští zemědělci mají jedny z nejnižších výnosů v Asii.

4.6. Služby

Podíl služeb na tvorbě HDP činí 37,6 % (r.2010). Myanmarští vláda přijala opatření k oživení turistického ruchu a podporuje výstavbu nových hotelů a dalších rekreačních zařízení. V poslední době je v oblasti turistiky využíván systém BOT (Build-Operate-Transfer), zejména při zahraničních investicích a v rámci vytvářených společných podniků. Masivní investice do výstavby hotelových zařízení v minulých letech však vedly k přebytečným kapacitám, které zatím zůstávají z větší části nevyužity.

Počty zahraničních turistů navštěvujících Myanmar výrazně nestoupají ani v dlouhodobém časovém úseku (v roce 2005 přicestovalo do M/B 660 tis. turistů, v roce 2008 to bylo 661 tis.osob.), v roce 2008 došlo k meziročnímu poklesu o 9,7 % (je třeba ale připomenout katastrofické důsledky hurikánu Nagris v tomto roce). Podle posledně zveřejněných statistik (statistika sekretariátu ASEAN) počet zahraničních turistů v posledních letech postupně roste - v r. 2009 přijelo do Myanmaru 762 tis. a v r. 2010 celkem 791 tis. zahraničních turistů.

Turisté vstupují do Myanmaru prakticky pouze přes hraniční přechody na letištích (letecky) a přes pozemní hraniční přechody, pouze minimální část používá lodní dopravu.

Cestovní ruch v letech 2003-2008

	2006	2007	2008	2009	2010
Celkový počet (v tis.osob)	653	732	661	762,5	791,5
Meziroční nárůst (%)	-1,1	12,1	-9,7	15,3	4,1

Zdroj : [Sekretariát ASEAN](#)

Poznámka: Novější údaje nejsou dostupné

4.7. Infrastruktura (doprava, telekomunikace, energetika – z toho jaderná)

Větší města jsou spojena železnicí. Myanmar má celkem 3955 km železnic, 330 lokomotiv a 3,519 vagónů. Základní dopravní tepnou jsou však řeky. Stavba nových silnic postupuje v souladu s ekonomickými možnostmi země. V zemi je 76 vnitrostátních letišť (z nichž však 39 jsou polními letišti bez zpevněné přistávací dráhy) včetně mezinárodního letiště v Yangonu, Mandalaji, Baganu a Tachileiku.

Vnitřní a mezinárodní leteckou dopravu zajišťují firmy Myanmar Airways International a Air Mandalay. Firma Myanma Five Star Line zajišťuje zámořskou a pobřežní námořní dopravu s 24 loděmi. Přístavy s terminály jsou v Moulmein, Rangúnu a Sittwe. V zemi existuje poštovní, telefonní a faxové spojení. Stále se rozvíjí síť mobilních telefonů (v r.2009 bylo 448.000 uživatelů), pevných linek v užívání je 812.000 (r.2009). Veřejný přístup k internetu je obtížný - dle zveřejněné informace americké CIA bylo v roce 2008 v Myanmaru pouze 109 tis. internetových uživatelů.

Přestože je Myanmar zemí velmi bohatou na přírodní a energetické zdroje, nedokázal je prozatím dostatečně využít. Energetický sektor představuje pouze 0,75 % HDP Myanmaru. V posledních letech však tento sektor zaznamenal výrazný růst (produkce v místní měně). Myanmar disponuje dvěma velkými podmořskými nalezišti zemního plynu (Yadana a Yetagun), které v současnosti využívají nadnárodní těžbařské koncerny. Veškerý plyn z těchto nalezišť je exportován do Thajska a vývoz zemního plynu je tak jedním z hlavních zdrojů volných měn. Roční příjmy z exportu zemního plynu jsou odhadovány na 350-400 mil. USD. Objem těžby ropy a zemního plynu z pevninských nalezišť se každoročně zmenšuje a ekonomika je stále více závislá na dovozu ropy a ropných produktů. V roce 2008 bylo vytěženo 12.800 mld. m³, z čehož bylo 8.550 mld. exportováno (66,8 %).

Podle posledních dostupných informací disponuje sektor výroby elektrické energie výrobní kapacitou 1,172 MW. Z toho 31% pochází z vodních zdrojů, 46% z plynových elektráren, 17 % z tepelných elektráren a 6 % z diesellových generátorů. Nedostatečné a nespolehlivé dodávky elektřiny jsou významným limitujícím faktorem rozvoje průmyslového sektoru a významnou překážkou vstupu zahraničních investorů.

Elektrická energie 2006 - 2010 (mil. kWh).

	2006	2007	2008	2009	2010
Produkce	6.164	6.398	6.621	5.850	5.456
Spotřeba	4.355	4.438	4.664	4.936	4.579

Zdroj: [ADB \(mya.pdf, \)](#)

Internetové odkazy: www.energy.gov.mm

4.8. Přijímaná a poskytovaná rozvojová pomoc

Myanmar nezveřejňuje informace o poskytované rozvojové pomoci. Dle informací mezinárodních finančních institucí je největším bilaterálním donorem Japonsko. V souvislosti s nedodržováním lidských práv v této zemi jsou v platnosti sankční opatření ze strany USA a EU.

Sankce EU

EU provádí pravidelné hodnocení vývoje situace v Myanmaru a přijímá rozhodnutí o dalším termínu platnosti sankčních opatření. V poslední době byla opatření dále zpřísněna, což v praxi znamená další omezení přílivu finančních prostředků, které by byly použity pro posílení nedemokratických principů v zemi. Proto EU ve svém nařízení zakázala také dovážet z Myanmaru drahokamy a dřevo (kulatinu) - viz kapitola 7.1. podkapitola Sankce EU.

V rámci sankčních opatření se Myanmaru:

- neposkytuje rozvojová pomoc,
- platí zákaz vývozu zbraní a veškerých komodit, které mohou být použity režimem k represí nebo teroristickým akcím,
- byly zmrazeny zahraniční účty členů vojenského režimu,
- platí zákaz vydávání víz čelním vládním představitelům,
- zákaz investic do podniků vlastněných vojenskou juntou a zákaz poskytování úvěrů a půjček těmto podnikům
- jsou omezeny návštěvy na vyšší státní úrovni.

-
- EU rovněž neposkytuje Myanmaru možnost zvýhodněného přístupu na svůj trh v rámci GSP vzhledem k existenci nucené práce v Myanmaru.

5. Finanční a daňový sektor

5.1. Státní rozpočet – příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

Údaje v mil. kyatů.

	2003	2004	2005	2006	2007
Příjmy	183.541	289.464	393.959	476.480	n.a.
Výdaje	966.420	1 452.715	1 760.745	1 471.700	n.a.
Saldo	- 782.879	-1 163.251	-1 366.786	- 955.220	n.a.

Rozpočtový rok začíná 1.dubna.

Údaje o státních financích, resp. veřejných rozpočtech jsou nedostupné. Podle informací [CIA](#) hospodařil Myanmar /Barma v roce 2009 se schodkem 1,25 mld. USD (příjmy 1,18 mld. USD, výdaje 2,43 mld. USD).

5.2. Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let)

Poslední dostupné údaje jsou následující :

Platební bilance v posledních 5 letech (mil. USD)

	2005	2006	2007	2008	2009
Běžný účet	589,7	786,9	1853,0	1369,1	729,6
Bilance zboží	2038,2	2196,3	3252,3	3027,8	2721,7
Bilance služeb	-1623,6	-1531,8	-1605,2	-1946,1	-2254,1
Běžné transfery	175,1	122,4	205,9	287,4	262,0
Kapitálový účet	-	-	-	-	-
Finanční účet	167,2	194,8	572,2	982,1	n.a.
Celkové saldo	131,7	n.a	n.a	n.a.	n.a.

Zdroj: [ADB \(mya.pdf, \)](#)

5.3. Zahraniční zadluženost, dluhová služba

Zahraniční zadluženost v letech 2005 -2009

	2005	2006	2007	2008	2009
Rezervy (mil. USD)	782.3	1.247,8	2.312,0	3.412,0	3.561
Zahr. zadluženost (mil. USD)	6.652.2	6.839,2	7.597,6	7.209,8	7.373
Dluhová služba (mil. USD)	81,4	61,3	145,4	151,9	481,5
Dluhová služba (% exportu zboží)	2,5	1,7	4,8	2,20	7,22

Zdroj : [ADB \(mya.pdf, 160kB\)](#) ([mya.pdf, 160kB](#)) ([mya.pdf, \)](#), [CIA](#)

5.4. Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Rozhodnutí SLORCu liberalizovat ekonomickou politiku a přijmout pro obchod a investice strategii otevřených dveří v roce 1990 bylo prováděno množstvím nových předpisů a zákonů, které se týkají bankovních a finančních institucí. Ústřední bankovní aktivity nadále zůstaly v rukou Central Bank of Myanmar, která má všechny nástroje a pravomoci kontrolovat a řídit bankovní systém.

Myanmar Foreign Trade Bank je v Myanmaru prakticky monopolní bankou pro provádění platebních operací ve vztahu k zahraničí a je tradičním partnerem ČSOB v této zemi. ČSOB má korespondenční styk s Myanmar Foreign Trade Bank Yangon a Myawaddy Bank Limited Yangon.

Zahraníční měnové transakce mohou být uskutečňovány pouze přes následující tři státní banky:

- Myanma Foreign Trade Bank
- Myanma Economic Bank
- Myanma Investment and Commercial Bank.

Je zde velmi striktní systém kontroly, takže dovozy jsou určovány dopředu na základě příjmů z vývozu. Povolené dovozy mají automatický „exchange permit“, t.j. povolení ke směně volné měny.

Podle posledních dostupných informací funguje v Myanmaru 20 domácích soukromých bank (http://www.etrademyanmar.com/Bank/Bank3.htm#Domestic_Private_Banks) a 32 zastoupení zahraničních bank. Čtyři nejvýznamnější státní domácí banky jsou :

- Myanmar Economic Bank
- Myanmar Investment and Commercial Bank
- Myanmar Foreign Trade Bank
- Myanmar Agricultural and Rural Development Bank

K nejvýznamnějším zastoupením zahraničních bank patří :

- Standard Chartered Bank
- HSBC
- Banque Indosuez
- Deutsche Bank
- Keppel Bank
- OCBC

5.5. Daňový systém

Myanmarský daňový systém zahrnuje celkem 15 druhů daní ve 4 základních kategoriích:

1. Daň ze zisku podniků - sazba ve výši 30 % (jedná se o firmy založené podle zákona o zahraničních investicích a zákona o společnostech).
2. Daň z příjmu - progresivní daň se sazbou od 3 do 30 %. Odčitatelné položky mohou dosáhnout až 20 % daňového základu, maximálně 6 000 kyatů. Stejným způsobem jsou zdaněna i družstva.
3. Daně vybírané srážkou - např. daň z úroku ve výši 15 % u osob s trvalým pobytem, ostatní osoby 20 %.
4. Clo - cla jsou stanovena podle harmonizovaného celního sazebníku vydaného v březnu 1992. V souladu s vyhláškou ministerstva financí z 27. 5. 1996 bylo dovozní clo sníženo zhruba na desetinu původní sazby a dnes se pohybuje u strojů a zařízení v rozpětí od 5 % do 30 %. Maximální výše cla u všech komodit je 40%. Myanmar současně uplatňuje u vybraných komodit vývozní clo. U rýže činí 100 kyatů za jednu tunu, 10 % u bambusových výrobků a 5 % u kůže, luštěnin a dalších výrobků.
5. Obchodní daň - existuje celkem 6 skupin komodit s různou daňovou sazbou od 0 do 25%. Zvláštní sazbu mají benzín, nafta, alkohol, cigarety, perly, drahokamy a polodrahokamy, kde se sazba pohybuje od 30 % do 200 %.

6. Zahraniční obchod země

6.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo – tabulka

Podle posledních zveřejněných údajů [Asijské rozvojové banky](#) byly výsledky zahraničního obchodu následující :

Zahraniční obchod 2006-2010 (v mil. USD)

	2006	2007	2008	2009	2010
Vývoz	4.382,2	4.753,7	6.639,3	5.916,2	6.413,0
Dovoz	3.848,1	5.520,1	6.951,7	7.082,8	9.589,4
Obrat	8.230,3	10.273,8	13.591,0	12.999,0	16.002,4
Saldo	534,1	-766,4	-312,4	-1.165,8	-3.176,4

Export Myanmaru/Barmy tvoří především suroviny a produkty s nízkou přidanou hodnotou. Je tažen zejména vývozem zemního plynu, který v roce 2009 představoval cca 35% celkové hodnoty exportu. Dalšími exportními komoditami je teakové dřevo, rýže, ryby a krevety včetně výrobků z nich, dále pak textilní výrobky. Vývoz tvoří i drahé kameny, jejichž vývoz je však většinou realizován prostřednictvím zahraničních společností. Přes uvalení embarga USA na dovoz textilních výrobků z Myanmaru v srpnu 2003 (USA se podílely více jak 2/3 na celkových vývozech oděvů z Myanmaru) se nepotvrdily předpoklady dalšího poklesu tempa vývozu, přestože se zmíněné opatření odrazilo na částečném omezování výroby v oděvním průmyslu a snižování zaměstnanosti.

Největším exportním trhem pro myanmarské zboží zůstalo i v r.2010 Thajsko (2,59 mld. USD) následované Indií (1,19 mld USD) a Čínou (873 mil. USD).

Nejvýznamnějšími importéry z Myanmaru jsou Čína (3,82 mld. USD), Thajsko (2,28 mld. USD) a Singapur (1,27 mld. USD)

6.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Teritoriální struktura vývozu 2006-2010 (mil.USD) :

	2006	2007	2008	2009	2010
Thajsko	2135,7	2104,9	3446,5	2549,0	2590,3
Indie	555,1	688,9	812,7	1086,6	1198,6
Čína	229,7	336,9	585,9	586,9	873,6
Japonsko	225,6	269,2	288,6	309,5	353,4
Malajsie	113,5	126,6	162,5	131,0	134,9
Singapur	63,2	55,6	80,0	106,6	74,8
Korejská republika	87,7	73,4	105,7	71,2	73,2
Německo	114,9	110,2	90,5	73,0	71,0
Vietnam	58,7	68,5	68,7	59,1	60,7
V.Británie	44,6	55,9	55,9	45,0	

Zdroj : [ADB \(mya.pdf, 156kB\)](#)

Teritoriální struktura dovozu 2006 - 2010 (mil.USD) :

	2006	2007	2008	2009	2010
Čína	1328,0	1861,1	2177,1	2507,0	3828,4

Thajsko	837,9	1054,6	1448,7	1693,6	2280,2
Singapur	619,6	855,8	1415,0	978,8	1271,9
Malajsie	181,5	231,6	346,3	232,5	239,0
Korejská republika	133,4	321,2	268,2	446,8	459,1
Japonsko	114,1	194,0	207,2	222,1	290,5
Indie	146,0	191,4	259,6	230,8	234,0
Indonésie	151,5	288,6	275,8	192,2	312,6
Německo	44,1	58,3	59,6	58,3	33,8
KLDR	42,3	52,5	59,9	52,4	53,9

Zdroj : [ADB \(mya.pdf, 156kB\)](#)

6.3. Komoditní struktura

Podle [statistických zdrojů ADB](#) lze konstatovat, že v roce 2007 se struktura vývozu výrazněji nezměnila. Mezi hlavní vývozní komodity patří zejména fazole s dalšími luštěninami a týkové dřevo, dále pak rýže, kaučuk, zemní plyn, ryby, sezamová semínka, kukuřice a další zemědělské plodiny.

Myanmar je také jedním z největších vývozců narkotik. Příjmy z nelegálního exportu drog jsou odhadovány na 400 až 500 mil. USD.

Struktura vývozu podle SITC je bohužel zatím nedostupná, aktuální údaje ADB uvádí jako poslední známý rok 2004.

Struktura vývozu (SITC, mil. Kyatů):

	2003	2004
Potraviny a živá zvířata	2998	2697
Nápoje a tabák	131	170
Surové materiály (s výjimkou paliv)	2383	2425
Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	3478	5925
Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	0	0
Chemikálie a příbuzné výrobky, j.n.	2	3
Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	836	1308
Stroje a dopravní prostředky	12	13
Průmyslové spotřební zboží	105	106
Komodity a předměty obchodu, j.n.	1665	1990

Hlavními dovozními komoditami v roce 2007 byly stroje a dopravní zařízení, surová ropa kovy a výrobky z nich, elektrické stroje, farmaceutika, výrobky z gumy, cement, chemikálie a hnojiva.

Kromě toho se však do Myanmaru nelegálně dováží velké množství spotřebního zboží včetně potravin a léků. Významný podíl nelegálního dovozu tvoří také zbraně, dovážené především z Číny.

Struktura dovozu (SITC, mil. Kyatů):

	2003	2004
Potraviny a živá zvířata	339	358
Nápoje a tabák	110	127
Surové materiály (s výjimkou paliv)	57	56

Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	1953	1409
Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	445	463
Chemikálie a příbuzné výrobky, j.n.	1413	1099
Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	3420	2651
Stroje a dopravní prostředky	3435	3001
Průmyslové spotřební zboží	409	320
Komodity a předměty obchodu, j.n.	1817	1855

6.4. Dovošní podmínky a dokumenty (po vstupu do EU), celní systém, kontrola vývozu

[Celní správa \(Customs Department\)](#) je přímo začleněna do struktury Ministerstva financí a na jejich stránkách lze nalézt kromě celních statistik také další relevantní informace o celním systému Myanmar/Barmy

6.5. Ochrana domácího trhu

Z legislativního hlediska firmy, které chtějí v Myanmaru podnikat ve vývozních nebo dovozních operacích, musí být registrovány Registračním úřadem pro vývoz a dovoz (Export Import Registration Office) ministerstva obchodu. Registrační poplatky činí 5,000 kyatů na jeden rok nebo 10,000 kyatů na 3 roky. Všem zahraničním tradingovým firmám však byla povolení k provádění zahraničního obchodu odebrána v roce 2002.

Zboží může být vyváženo (s výjimkou několika komodit jako je týkové dřevo, rýže apod.) na základě udělené vývozní licence, za kterou se platí. Obdobně jsou udělovány i dovozní licence. Platnost licencí je 6 měsíců. Clo a celní poplatky jsou placeny při dovozu, vývozu i tranzitu. V případě tranzitu se jedná o 2,5 % z hodnoty CIF, v případě vývozu a dovozu v souladu s celním sazebníkem.

Od roku 1990 smí soukromý sektor použít 100 % svých devizových příjmů získaných vývozem na dovozní operace. Dovozní licence je vyžadována u všeho zboží kromě dovozů pro potřeby státu.

Jsou uplatňována valorická cla (0–40 %), obecně vyšší na zboží zbytné povahy a zboží, které může konkurovat domácím výrobkům. Cla na dovoz strojů a náhradních dílů se pohybují okolo 15%. U dováženého zboží, které je určeno k dalšímu prodeji, se uplatňuje obchodní daň pohybující se mezi 5 až 15 %.

Souběžně se zhoršováním ekonomické situace v zemi a snižováním devizových rezerv byla v roce 1998 přijata další opatření na regulaci zahraničního obchodu. K nejvýznamnějším z nich patří :

- 10 % vývozní daň
- povolení k dovozu teprve až po úspěšně realizovaném vývozu (tzv. "Export first than Import" Policy)
- zákaz dovozu vybraných potravinářských produktů
- zákaz volného vývozu rýže, olejnin a bavlny

Dovozci, kteří zajišťují i vývoz, jsou žádáni, aby dováželi méně než exportují (kromě barterových obchodů), přičemž 25% příjmů z dovozu musí být použito na nákup položek s nejvyšší prioritou pro ekonomiku Myanmaru. Východiskem pro pokračování obchodu jsou barterové obchody na bázi protiodběrů. Ty ovšem musí být realizovány v rámci jednoho ministerstva, což komplikuje jejich realizaci.

6.6. Zóny volného obchodu

Myanmar je členem sdružení ASEAN, který schválil zásady zóny volného obchodu AFTA (ASEAN Free Trade Area). Tyto principy v praxi znamenaly snížit do roku 2015 clo pro průmyslové výrobky ve vzájemném obchodě členských států ASEANu na 0–5 %. Myanmar má spolu s dalšími nově přijatými zeměmi (Vietnam, Laos, Kambodža) výjimku, znamenající pětiletý odklad k naplnění stanovené výše cel.

7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

7.1. Smluvní základna

V prosinci 2002 potvrdil Myanmar sukcesi ČR do následujících smluv:

- Dohoda o letecké dopravě (1965)
- Obchodní dohoda (1971)
- Dohoda o ekonomické spolupráci (1978)

V souvislosti s nutností uvést své mezinárodněprávní závazky do souladu s legislativou EU vypověděla ČR dne 28.1.2004 Obchodní dohodu z roku 1971. Platnost dohody skončí ke dni 31.12.2004.

Na základě obchodní smlouvy z r. 1971 a vládní dohody o ekonomické spolupráci z r. 1978 a dodatku z r. 1981 postavilo bývalé Československo v zemi 7 průmyslových podniků (pivovar, cukrovar, koželužnu, tepelnou elektrárnu, pneumatikárnu, závod na výrobu traktorů a závod na výrobu vstřikovacích čerpadel). Z těchto investičních akcí Myanmar dluží České republice poměrnou část, která k 31. 5. 2002 dosahovala výše cca 44 mil. USD. Myanmar splácí svůj dluh vůči ČR a SR na základě dohody uzavřené se zprostředkovatelskou společností Transakta dne 19.5.1995. Vláda ČR dne 16. září 2009 schválila materiál navrhuující předčasné splacení dluhu Myanmaru při současném neúročení v období od 14. dubna 2009 (den doplacení původní jistiny) do dne splacení (nejpozději do konce roku). K předčasnému splacení do konce roku 2009 však nedošlo a Myanmaru tak zbývá uhradit 221.598 tis. Kč.

Sankce EU

Po vstupu do EU je ČR automaticky vázána platnými sankcemi EU vůči Myanmaru. Sankce EU vůči Myanmaru jsou v platnosti od roku 1996, od kdy jsou sankce každoročně obnovovány v rámci přijetí tzv. Společné pozice EU vůči Myanmaru ([Rozhodnutí Rady 2010/232/SZBP ze dne 26. dubna 2010, kterým se obnovují omezující opatření vůči Barmě/Myanmaru](#)). Veškeré informace o pozici EU vůči Myanmaru lze najít na stránkách o legislativě EU [EUR - Lex](#).

Platné sankce zahrnují:

- embargo na vývoz vojenského materiálu do Myanmaru
- embargo na dovoz dřeva, nerostných surovin a drahých kamenů (viz společná pozice EU)
- embargo na jakoukoliv spolupráci v sektoru obrany
- embargo na vývoz jakéhokoliv materiálu, který by mohl být použit pro vnitřní represí nebo terorismus
- zákaz poskytování bilaterální rozvojové pomoci s výjimkou humanitární pomoci
- zákaz vydávání víz (vstupních i transitních) členům vojenského režimu, členům vlády, vysokým vojenským a policejním představitelům a jejich rodinným příslušníkům, vysokým úředníkům ministerstva turistiky (EU vydala seznam osob na které se tento zákaz vztahuje)
- zmrazení zahraničních účtů výše uvedených osob
- zákaz návštěv ze zemí EU na nejvyšší vládní úrovni a na úrovni vysokých vládních úředníků
- zákaz investic do podniků vlastněných vojenskou juntou a zákaz poskytování úvěrů a půjček těmto podnikům

EU rovněž pozastavila v roce 1997 poskytování Všeobecného systému preferencí (GSP) na dovozy z Myanmaru z důvodu výskytu nucené práce.

V reakci na rozsudek vynesený nad Do Aun Schan Su Ťij a vzhledem k závažnosti porušování jejích základních práv dne 13.8.2009 Rada přijala společný postoj, kterým se zavádí nový soubor cílených opatření vůči Barmě/Myanmaru. Obnovení společného postoje bylo oznámeno v prohlášení předsednictví jménem EU ze dne 11. srpna 2009, jež odsoudilo neoprávněný soudní proces s Do Aun Schan Su Ťij a rozsudek nad ní vynesený a požadovalo její bezpodmínečné propuštění.

Podle sankčních opatření byli členové soudních orgánů odpovědní za rozsudek zařazení do stávajícího seznamu osob a subjektů, na něž se vztahuje zákaz cestování a zmrazení majetku. Seznam osob a subjektů, na něž se vztahují omezující opatření, byl navíc rozšířen tak, aby se zmrazení majetku vztahovalo na podniky, které vlastní nebo ovládají představitelé režimu v Barmě/Myanmaru nebo osoby či subjekty s nimi spojené.

Uvedená opatření EU byla jedním z posledních ze sérií opatření, která EU původně přijala v roce 1996 (společný postoj 96/635/SZBP), jako např. zákaz vývozu zbraní, omezení udělování víz představitelům režimu, jejich spojencům a rodinám, omezení diplomatických styků a zmrazení zahraničních účtů úředníků a pozastavení programů nehumanitární pomoci nebo rozvoje. EU, která pozorně sleduje situaci v Barmě/ Myanmaru, od té doby aktualizovala, obnovila a rozšířila omezující opatření vůči vojenskému režimu, vůči těm, kteří nejvíce těží z jeho špatné vlády a těm kdo aktivně mají proces národního usmíření, dodržování lidských práv a pokrok směrem k demokracii.

Nová opatření, která navázala na společný postoj (2009/351/SZBP), jehož platnost končila dne 30. dubna 2010, byla přijata v dubnu 2010.

7.2. Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let – tabulka

Vzájemné obchodní vztahy stagnují vzhledem k rozdílným politickým stanoviskům obou zemí k otázce dodržování lidských práv. Uzavření ZÚ ČR v Yangonu v roce 1993 a následné uzavření myanmarského ZÚ v Praze rozvoji obchodních vztahů rovněž nenapomohlo.

Česko - myanmarská obchodní výměna je v posledních letech velmi malá a především český vývoz je negativně ovlivněn obtížnou ekonomickou situací v zemi. Přehled vzájemné výměny zboží v letech 2005 – 08/2011 dokumentuje následující tabulka (údaje v tis. USD) :

Obchodní výměna mezi ČR a Myanmarem (2005 - 08/2011)

Položka	2005	2006	2007	2008	2009	2010	1-8/2011
Obrat	1.781	2.187	1.473	2.790	2.229	1 069	674
Vývoz ČR	314	280	136	1.081	279	285	89
Dovoz ČR	1.467	1.907	1.337	1.709	1.950	784	585
Bilance (ČR)	- 1.153	- 1.627	- 1.201	- 628	- 1.671	- 499	- 496

Zdroj : MPO ČR

7.3. Komoditní struktura českého vývozu/dovozu

Mezi největší položky českého vývozu v roce 2010 patřily především následující položky :

- elektrické transformátory
- svítidla

Vývoz z Myanmaru/Barmy do ČR ve stejném období tvořily především :

- oděvy
- obuv
- fazole

- zázvor

7.4. Perspektivní položky českého exportu (velikost trhu, podíl domácí výroby a dovozu)

Možnosti pro export českých firem jsou částečně limitovány restrikcemi EU a je možno rozdělit na dvě části.

a) Dodávky tradičních komodit v návaznosti na projekty realizované v minulosti :

- náhradní díly pro 7 investičních celků dodaných v 80. letech (pivovar, cukrovar, koželužna, tepelná elektrárna, pneumatikárna, závod na výrobu traktorů, závod na výrobu vstřikovacích čerpadel),
- nové investiční celky v citovaných, již zavedených oblastech,
- kusové dodávky strojů a zařízení (traktory, nákladní vozy, silniční válce, dieselgenerátory, pneumatiky, obráběcí stroje a nástroje, čerpadla, ruční nástroje, rýsovací potřeby).

b) Nové vývozní komodity :

S ohledem na potřebu rozšířit v Myanmaru infrastrukturu, dodávky energie i dodávky oceli a zabezpečit výživu obyvatelstva, jedná se o možnost dodat z ČR tyto české tradiční exportní komodity :

- stavební stroje ,
- zemědělská technika,
- produktovody,
- nové energetické celky vč. linek vysokého napětí a transformačních stanic,
- potravinářské závody a technologie,
- metalurgické technologie na zpracování železné rudy i rud barevných kovů.

7.5. Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

V zemi aktivně působí prostřednictvím své kanceláře v Yangonu Transakta Myanmar Ltd.

Kontakt:

Ing. Pavel Čihák
241, Dhammazedí Road
Bahan Township, Yangon
Union of Myanmar
tel./fax: 00951-542 997
e-mail: philip@mail4u.com.mm

7.6. Vyhodnocení poptávek v teritoriu po českém zboží, výrobní kooperaci

ZÚ Bangkok v posledním roce nezaregistroval ze strany myanmarských subjektů žádnou poptávku ani nabídku k výrobní kooperaci či zájem o jinou formu spolupráce.

7.7. Zahraniční rozvojová spolupráce

V souvislosti s neutěšenou situací v Myanmaru poskytovala ČR v průběhu r. 2011 této zemi resp. jejím obyvatelům rovněž i humanitární pomoc. Byly schválené následující dotační projekty:

Č. rozhodnutí	Příjemce	IČO	Projekt	Částka (Kč)
8/2011/02	Člověk v tísni	25755277	Primární zdravotní péče pro vnitřní uprchlíky a populaci v ohrožení v pohraničních oblastech Barmy	2.000.000
8/2011/07	Charita ČR	70100969	Zlepšování připravenosti komunit na přírodní katastrofy, Barma	2.000.000
8/2011/08	ADRA	61388122	Zlepšení životního standardu obětí cyklónu Nargis (Barma)	1.912.446

V rámci výběrového dotačního řízení na projekty humanitární pomoci byly vyčleněny prostředky ve výši 800.000 Kč ve prospěch barmských uprchlíků v Malajsii.

V průběhu roku 2011 jsou postupně realizovány tři malé lokální projekty (MLP):

- „Computer Education in SE Burma“
- „Irrawaddy Media Development Project“
- „Stavba nemocnice v Loi Tai Laeng“

v celkové výši 500.000 Kč

V průběhu 1. pol. 2011 bylo rozhodnuto o udělení dvou vládních stipendií pro myanmarské studenty.

7.8. Vzájemná výměna v oblasti služeb

V oblasti služeb nedochází k žádné vzájemné výměně.

7.8.1. Struktura

V oblasti služeb nedochází k žádné vzájemné výměně.

7.8.2. Struktura exportu a importu služeb, nejvíce vyvážené a dovážené služby

V oblasti služeb nedochází k žádné vzájemné výměně.

7.8.3. České firmy působící v oblasti služeb, vyhodnocení zájmu českých poskytovatelů služeb o teritorium

ZÚ nebyla evidována žádná nabídka v oblasti služeb.

7.8.4. Vyhodnocení poptávky po českých službách

ZÚ nebyla evidována žádná poptávka v oblasti služeb.

7.8.5. Překážky a bariéry bránící českým poskytovatelům služeb proniknout na trh

viz předchozí bod a regulace EU.

7.8.6. Perspektivy českých firem v oblasti služeb

V oblasti služeb se jako perspektivní jeví především turismus, což potvrzuje i narůstající počet zahraničních návštěvníků Myanmaru.

7.9. Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

8.1. Distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

S ohledem na asijské zvyklosti je možno jednoznačně doporučit využívání místních zástupců znalých místního prostředí pro prodej českého zboží. Partnerem českých firem mohou být státní i soukromé myanmarské firmy, společné podniky nebo společnosti se 100 %-ním vlastnictvím zahraničním subjektem.

České firmy se mohou dostat na místní trh také prostřednictvím českých firem, které otevřely v zemi reprezentační kancelář (nyní jen Transakta Myanmar Ltd.). Přímý dotaz na ministerstva či specializované organizace může rovněž zajistit požadované informace o potenciálních obchodních partnerech (viz přílohy).

8.2. Podmínky zaměstnávání cizinců a místních sil

Dodávky 7 investičních celků v 80. letech i jednotlivých strojů a zařízení (dieselgenerátory, transformátory apod.) vytvořily dobré povědomí o kvalitě českého zboží. Myanmar s ohledem na nízkou úroveň hospodářství má zájem o zboží, které nemusí být na nejvyšší technické úrovni, ale které je především cenově přijatelné.

Všeobecné povědomí o české produkci a cenově přijatelná nabídka jsou tedy tím, co místní zástupci upřednostňují a co by mělo být výhodou při pronikání českého zboží na trh v Myanmaru. Zároveň je ale také třeba upozornit na opatření EU – viz kapitola 7.1.

8.3. Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Nová liberalizační opatření a zákon o zahraničních investicích (Foreign Investment Law) umožňují zahraničním firmám vlastnit 100% majetku firmy, zakládání společných podniků (zahraniční investor musí ve společném podniku vlastnit minimálně 35% splaceného kapitálu) a pronájem půdy.

Forma zapsání podniku může být vlastnictví, spoluvlastnictví, společnost s ručením omezeným (limited). Zapsání společností, které nezahrnují státní vlastnictví, je prováděno podle Myanmar Companies Act (zákon o podnicích), v případě, že v části společného podniku má být státní firma nebo jde o jinou formu spolupráce se státní firmou, provádí se zapsání podle zvláštních předpisů (Special Companies Act).

Zákon o zahraničních investicích zaručuje, že investice vložené v souladu s tímto zákonem nebudou znárodněny. Zároveň po ukončení aktivit zaručuje repatriaci podílu v podniku ve volné měně. Je dovolen transfer úspor zahraničních pracovníků.

Při zřizování a registraci firmy musí zahraniční partner předložit písemný návrh u Komise pro zahraniční investice (Foreign Investment Commission). Přílohy musí být následující doklady:

- předmět činnosti a finanční doklady mateřské firmy (účetní uzávěrka za poslední rok s auditem),
- bankovní posouzení obchodního nebo podnikatelského záměru,
- detailní kalkulace ekonomické oprávněnosti projektu, která zvláště obsahuje údaje:
- odhadovaný roční zisk,
- odhadované roční příjmy ve volné měně nebo úspory a nároky ve volné měně,
- předpokládanou dobu návratnosti investic, doba trvání podniku,
- výhledy na vytváření nových pracovních míst,
- výhledy na zvýšení národních (myanmarských) příjmů,

- jestliže jde o 100 % zahraniční účast, navíc nutno předložit návrh smlouvy se státní firmou, která zajistí hladký chod podniku v určité oblasti,
- jestliže jde o společný podnik, navíc nutno předložit návrh smlouvy mezi zahraniční a místní firmou.

O právo k obchodování je nutno žádat na ministerstvu pro národní plánování a ekonomický rozvoj prostřednictvím Úřadu pro registraci firem (Companies Registration Office). Jestliže je předmětem podnikání nově registrované firmy zahraniční obchod, je nutno se registrovat jako dovozce či vývozce u úřadu pro registraci vývozu a dovozu (Export-Import Registration Office) při ministerstvu obchodu.

8.4. Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP)

Využití uvedených prostředků prodeje není na úrovni jako v Evropě nebo např. v Thajsku. Inzerce v místním tisku je možná, stejně jako reklamní šoty v TV.

Významné reklamní agentury:

Bates Myanmar
116(E) Sein Le Kantha, Kamayut P.O. Yangon
Tel/Fax: 951-526 647

Inya Marketing and Communications
174 First Floor, 35th Street, Kyauktada P.O. Yangon
Tel: 951 282 776, Fax: 951 667 115

JointCom Enterprise
75(A/B) Bo Yar Nyunt St., Dagon P.O. Yangon
Tel: 951 282 996, Fax: 951 297 804

8.5. Způsoby řešení obchodních sporů

Pro řešení obchodních sporů je využíván místní legislativní systém.

8.6. Režim zadávání veřejných zakázek

Velké projekty jsou publikovány v místním tisku. Vzhledem k velmi rozšířené korupci je však možnost úspěchu pro firmy, které nemají vše předem "ošetřené" prostřednictvím místního partnera, velmi malá.

8.7. Problémy a rizika místního trhu

Největším problémem současnosti je solventnost myanmarských obchodních partnerů. Myanmarským firmám se nedostává nejen volné měny, ale v posledním období i místní měny, t.j. kyatů.

Dalším problémem je již zmíněná korupce a systém vymáhání úplatků na různých úrovních.

8.8. Problematika ochrany duševního vlastnictví

Obvyklé jsou dokumentární způsoby platby (L/C, D/P atd.). Platební morálka souvisí s velkým nedostatkem finančních prostředků v zemi (volnoměnových i místní měny). V minulosti bývalo pravidlem, že pokud se myanmarská strana zavázala k určitým platbám, dostala zpravidla svých závazků. Nová situace ovšem přináší nové problémy a proto je třeba dbát zvýšené opatrnosti.

8.9. Obvyklé platební podmínky, platební morálka

Platební morálka je v Myanmaru/Barmě na relativně dobré úrovni. Nicméně obdobně jako v dalších zemí JV Asie je třeba být obezřetný a ověřit si věrohodnost a spolehlivost obchodních partnerů. V zájmu minimalizace rizik lze doporučit využití standardních bankovních instrumentů. Existuje několik specifik

obchodování v M/B - především regulace, resp. sankce EU, dále pak vysoká míra korupce, politické i obchodní řízení země vojenskou juntou (spojené s nedostatkem volně směnitelných měn), přes značné nerostné bohatství patří M/B mezi nejchudší státy světa,.....

8.10. Významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Každý rok probíhají v Yangonu zpravidla dvě velké veletržní akce – v květnu a prosinci. Podle dostupných informací však úroveň výstav rok od roku klesá, především z důvodu slabého zájmu ze strany zahraničních firem. Vystavovatelé se v poslední době často potýkají se základními problémy souvisejícími s realizací výstav (celní odbavení exponátů je zdlouhavé a poznamenané byrokratickým přístupem místních orgánů, vybavení výstavních stánků neodpovídá světovým standardům, zajistit vodu a elektřinu na stánek není pravidlem apod.). Žádný dlouhodobý plán propagačních akcí neexistuje a tyto jsou v poslední době stále častěji organizovány „ad hoc“.

9. Investiční klima

9.1. Podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Zahraněční investice a podnikání zahraničních subjektů v Myanmaru/Barmě je v kompetenci [Ministerstva národního plánování a ekonomického rozvoje](#), resp. [Directorate of Investment and Company Administration](#).

Základní informace pro investování lze nalézt na stránkách výše uvedeného ministerstva - <http://www.mnped.gov.mm/Business.asp>. Z legislativního aspektu je investování v Myanmaru/Barmě upraveno [Zákonem o zahraničních investicích](#).

Podle zákona o státním podniku existuje 12 oblastí státního zájmu, kde smí podnikat pouze státní podnik a kde jsou zahraniční investice zakázány. V souladu s liberalizací ekonomiky dochází k postupnému otevírání zakázaných oblastí i pro zahraniční investory.

Zákon o investicích stanoví následující pobídky pro zahraniční investice:

- oproštění od daně z příjmu po dobu 3 let,
- zrychlený odpis základních prostředků,
- snížení daně z příjmu až o 50% v případě proexportní výroby,
- oproštění od dovozního cla pro stroje a další základní prostředky určené pro výrobu,
- vláda garantuje, že zahraniční investice nebude znárodněna,
- převod zisku a vloženého kapitálu do zahraničí,
- ztráty je možno zahrnout do hospodářského výsledku v následujících 3 letech,
- oproštění od dovozního cla u dovážených surovin po dobu 3 let od zahájení výroby.

9.2. Přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Podle posledních dostupných údajů sekretariátu ASEAN představoval příliv přímých zahraničních investic následující hodnoty :

Objem přímých zahraničních investic (mil. USD)

	2005	2006	2007	2008	2009
PZI	208,5	428,0	715,0	975,6	578,6

Podle údajů samotného Myanmaru/Barmy (www.csostatat.gov.mm/S25MA0201.asp) představoval objem PZI v r. 2008 hodnotu 975 mil. USD, na niž se podílela Čína (856 mil. USD), Rusko (94 mil.USD), Vietnam (20 mil.USD) a Singapur (5 mil.USD).

Podle údajů Myanmar Investment Commission dosáhly přímé zahraniční investice v Myanmaru v období od roku 1996 do roku 2005 hodnoty 7 750,2 mil. USD v rámci 395 investičních projektů. Aktuálnější informace nejsou dostupné. Předpokládá se však, že cca 45-50 % veškerých FDI jsou směřovány do hydroenergetiky.

Příliv přímých zahraničních investic v posledních letech prudce klesl v roce 1998/99, kdy v důsledku asijské finanční krize a omezení investic klesl příliv PZI z objemu cca 1 mld. USD (r.1998) na 54 mil. USD

(r.1999). Teprve v roce 2005 objem PZI překročil hranici 100 mil. USD (208,5 mil. USD), z nichž však 142,5 mil.USD směřovalo do oblasti těžby ropy a plynu.

Odvětvová struktura zahraničních investic (mil. USD)

	2004	2005	1996-2005	
(mil.USD)	Počet projektů			
těžba ropy a plynu	54,3	142,5	2600,0	67
zpracovatelský průmysl	-	3,5	1610,4	151
hotely a turismus	-	25,1	1034,6	43
nemovitosti	-	31,4	1056,5	18
těžební průmysl	1,4	6,0	534,2	57
chov dobytka a rybolov	2,6	-	312,4	24
doprava a telekomunikace	30,0	-	313,3	16
ostatní	-	-	288,8	15
Celkem	88,3	208,5	7750,2	395

Zdroj: Burma Economic Review

Z teritoriálního pohledu je největším zdrojem PZI pro Myanmar oblast zemí ASEAN (Singapur, Thajsko, Malajsie a Indonésie), které představují 79,5 % všech investic. Ze zemí EU činil příliv 17,3 % a z USA 1,8 % (do r.2003). Zbýlé 1,4 procenta jsou investice z Ruska, Austrálie a méně významných investorských zemí.

9.3. České investice v teritoriu

Žádné přímé české investice v Myanmaru neexistují.

9.4. Nejperspektivnější odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Na základě obchodní smlouvy a dohody o ekonomické spolupráci z dob bývalého Československa postavila čs. strana v Myanmaru v 80. letech 7 investičních celků (výroba traktorů Zetor, závod na vstříkovací čerpadla, koželuzna, elektrárna, pneumatikárna, pivovar, cukrovar).

Rizika pro investice plynou z nízké likvidity myanmarských firem i bank. Na druhou stranu myanmarská strana přijala velmi liberální zákon o investicích, který mimo jiné garantuje, že zahraniční investice nebudou znárodněny a je možný transfer zisku i vloženého kapitálu do zahraničí.

Privatizace : Myanmarská vláda přistoupila počátkem 90. let k postupné privatizaci státních podniků. V poslední době byl však tento nadějný proces fakticky přerušeno.

9.5. Rizika investování v teritoriu

Rizika pro investice plynou z nízké likvidity myanmarských firem i bank. Na druhou stranu myanmarská strana přijala velmi liberální zákon o investicích, který mimo jiné garantuje, že zahraniční investice nebudou znárodněny a je možný transfer zisku i vloženého kapitálu do zahraničí.

10. Očekávaný vývoj v teritoriu

10.1. Významné události v následujícím roce a jejich dopady na ekonomickou sféru země

V roce 2011 nově ustanovená vláda Myanmaru/Barmě pod vedením prezidenta Thein Seina začala postupně přistupovat k ekonomickým a politickým reformám. Situace v oblasti lidských práv a demokracie je i nadále špatná, v zemi je stále několik set politických vězňů a pokračují rovněž útoky armády proti představitelům národnostních menšin, přestože nová vláda vyjádřila vůli k jednání o příměří.

Nicméně v zemi dochází k pozitivnímu vývoji, který je kladně hodnocen mezinárodním společenstvím (mj. EU, USA, OSN a další aktéři). Za pozitivní krok nové vlády je považováno rozhodnutí prezidenta o zastavení výstavby kontroverzního čínského projektu přehrady Myitsone (ve výši 3,6 mld. USD), ke kterému došlo 30. 9. 2011. K rozhodnutí došlo na základě protestů obyvatel, kteří byli proti projektu vzhledem k jeho negativním ekologickým dopadům a obavám ze zadržování vody.

Prezident rovněž vyhlásil v polovině října amnestii, v rámci níž bylo propuštěno mj. přes 200 politických vězňů a očekává se propouštění dalších politických vězňů. Prezident se sešel k jednání s hlavní představitelkou opoziční NLD, Aung San Suu Kyi, která následně jednala rovněž s několika vládními ministry. Byla schválena změna volebního zákona, která umožní registraci opoziční strany NLD a její účast v doplňkových volbách, přičemž se očekává, že bude kandidovat sama Aung San Suu Kyi, která se aktivně zapojuje do dění v zemi a oceňuje některé vládní kroky.

10.2. Trendy, vstup země do mezinárodních uskupení, přijetí nových zákonů, daní apod.

V souvislosti s avizovanými ekonomickými reformami a rovněž s kandidaturou Myanmaru/Barmy na předsednictví v ASEAN v roce 2014 zahájila vláda pod vedením prezidenta Thein Seina aktivnější zahraniční politiku ve vztahu k ASEAN, Číně, Indii, EU a USA. Cílem vlády je zlepšení obrazu země a zrušení sankcí, které jsou na Myanmar/Barmu uvaleny ze strany EU a USA.

Vývoj v nejbližších měsících ukáže, zda optimistické prognózy postupných politických a ekonomických reforem v Myanmaru zahájí nový trend k demokratizaci a liberalizaci společnosti.

10.3. Nové možnosti pro český export či jinou ekonomickou spolupráci s ČR

Předpokladem výraznějšího zvýšení českého vývozu do Myanmaru je znormalizování obchodně-ekonomického a finančního prostředí v zemi, které umožní realizaci obchodů podle běžných zvyklostí. To souvisí s nezbytnými změnami uvedenými v kapitole 10.1. ČR má v Myanmaru na co navazovat (viz předchozí kapitoly) a příslušné podniky proto musí být dobře připraveny.